

KILLION MUNYAMA

WYBRANE MIĘDZYNARODOWE INSTYTUCJE FINANSOWE W WARUNKACH GLOBALNEGO KRYZYSU FINANSOWEGO

Streszczenie: Celem opracowania jest przedstawienie działań wybranych międzynarodowych instytucji finansowych takich, jak: Międzynarodowy Fundusz Walutowy (MFW), Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR) oraz Europejski Bank Inwestycyjny (EBI), podjętych z uwagi na globalny kryzys finansowy i w celu złagodzenia jego skutków oraz wskazanie na ich rolę w rozwiązywaniu kryzysowych sytuacji. Opracowanie jest oparte na danych z *World Development Index* oraz z raportów rocznych poszczególnych instytucji. Z analizy podjętych działań przez wybrane instytucje finansowe wynika, że zwiększyły one sumę środków przeznaczonych na walkę z kryzysem w latach 2008–2009 oraz przeznaczyły więcej środków finansowych na bardzo wrażliwe sektory pod względem kryzysu w krajach Unii Europejskiej. Ponadto Rada Gubernatorów MFW – po wielu latach starań – dopiero w 2009 roku zgodziła się na nowy przydział SDR-ów po to, aby zwiększyć rezerwę walutową wszystkim krajom członkowskim w czasie trwania kryzysu.

Słowa kluczowe: MFW, EBOR, EBI, kryzys finansowy.

1. WPROWADZENIE

Ostatni kryzys w gospodarce globalnej w latach 2007–2009 ujawnił wiele słabości zarówno całego systemu finansowego, jak i poszczególnych instytucji finansowych w szczególności banków. Okazało się, że banki nie są w stanie w pełni wywiązywać się z podstawowej funkcji, jaką jest finansowanie gospodarek. Na skutek tego, firmy napędzające światową gospodarkę, dotkliwie odczuły ograniczenie finansowania bieżącej działalności oraz inwestycji rozwojowych. W celu minimalizacji negatywnych skutków kryzysu zaczęto poszukiwać rozwiązań zaistniałej sytuacji. Uwagę zwrócono w kierunku międzynarodowych instytucji finansowych, których zadaniem jest przyczynianie się do budowy i utrzymania zrównoważonego i stałego rozwoju krajów członkowskich. Jednym z środków zaradczych skutkiem kryzysu stały się kredyty udzielane przez EBI, EBOR oraz MFW.

2. KRYZYS FINANSOWY

Kryzysy finansowe można zdefiniować jako występowanie gwałtownych zmian na rynku finansowym, które wiążą się z niedoborem płynności lub niewypłacalnością uczestników rynku oraz interwencjami władz publicznych mającymi temu zapobiec. Do uczestników rynku można zaliczyć osoby indywidualne, banki, inne przedsiębiorstwa oraz instytucje rządowe. Wśród kryzysów finansowych wyróżnia się: kryzys walutowy¹, kryzys bankowy, kryzys zadłużenia zagranicznego oraz kryzys systemu finansowego. Kryzys walutowy można określić jako gwałtowne i niespodziewane załamanie kursu waluty danego kraju oraz jego rezerw walutowych, często związane ze znacznym wzrostem stopy procentowej. Samo załamanie kursu walutowego, stanowiące istotę kryzysu walutowego, może mieć różny przebieg w zależności od obowiązującego w danym kraju systemu walutowego.

Bezpośrednie przyczyny kryzysu finansowego² są związane z istotą współczesnego międzynarodowego systemu walutowego, którego podstawą są kursy płynne kształtowane na międzynarodowym rynku walutowym. W takich warunkach gwałtowne obniżenie kursu walutowego może mieć miejsce, gdy gwałtownie zmaleje popyt na walutę danego kraju. Tego rodzaju sytuacja może być spowodowana wieloma przyczynami, które zaliczane są do pośrednich przyczyn kryzysu walutowego. Aby zidentyfikować kryzys walutowy używa się dwóch indeksów: presji rynkowej i presji spekulacyjnej. Pierwszy jest średnią ważoną średnich procentowych zmian kursu walutowego i miesięcznych zmian rezerw walutowych. Wzrost wartości indeksu odzwierciedla silniejszą presję (po stronie sprzedaży) na walutę krajową. Drugi oprócz zmian nominalnego kursu walutowego i zmian poziomu rezerw, bierze także pod uwagę zmiany krajowych stóp procentowych. Definiując kryzys bankowy, można go określić jako stan, w którym system bankowy danego kraju nie jest w stanie wypełniać swej funkcji kredytowej, a wszystkie albo część banków stoi wobec groźby niewypłacalności lub nie jest już w stanie wypłacać depozytariuszom ich wkładów. Przejawy kryzysu bankowego stają się widoczne dopiero w jego ostatnim stadium.

Niewypłacalność systemu bankowego (kryzys bankowy) ujawnia się na ogół z chwilą np. runu na banki, czyli masowego żądania depozytariuszy udostępnienia im ich wkładów. Bezpośrednią przyczyną takiego zachowania jest powszechność przekonania, że system bankowy znajduje się w stanie niewypłacalności i w związku z tym pojawia się być może ostatnia szansa odzyskania swoich pieniędzy. Podstawową przyczyną trudności przeżywanych przez banki są tzw. złe kredyty. Szerokie zaangażowanie się banków w kredyty, które nie są

---

¹ R. Dornbusch, I. Goldfajn, R. O. Valdes, *Currency Crises and Collapses*, Brookings Papers on Economic Activity: 2 Brookings Institution, Washington D.C. 1995, s. 219–70.

² Zob. K. Munyama, *Europejski Bank Odbudowy I Rozwoju w warunkach globalnego kryzysu finansowego*, [w:] *Finanse 2009 – Teoria i praktyka, Bankowość, Zeszyty naukowe Nr 548, Wydawnictwo Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2009, s. 55.*

terminowo obsługiwane lub nigdy nie zostaną spłacone, uszczupła oczywiście aktywa i powoduje ograniczenie płynności banków. Taki sam skutek pociąga za sobą spadek wartości pozostałych aktywów utrzymywanych przez banki, a więc akcji, obligacji i innych papierów wartościowych. Jest oczywiste, że gwałtowne załamanie kursów dużych pakietów akcji posiadanych przez bank lub upadek instytucji emitującej obligacje będące w posiadaniu banku oznacza również zmniejszenie wartości aktywów banku. Przyczyną niewypłacalności banków może być także gwałtowne załamanie kursu waluty danego kraju. Dzieje się tak zwłaszcza wówczas, gdy banki zaciągają za granicą kredyty w obcej walucie, a uzyskane środki przeznaczają na zakup krajowych papierów wartościowych o wyższej stopie oprocentowania niż zaciągnięty kredyt. Może to doprowadzić do katastrofy, gdyż środki uzyskane z krajowych papierów wartościowych nie wystarczą do spłaty zagranicznego długu.

Kryzys zadłużenia zagranicznego to sytuacja, w której dany kraj nie jest w stanie obsługiwać swego zagranicznego zadłużenia. Jeżeli taki stan ma charakter przejściowy mówimy o kryzysie płynności, a gdy jest trwały nazywamy go kryzysem niewypłacalności. Natomiast kryzys systemu finansowego jest najrzadziej występującym i najpoważniejszym rodzajem kryzysu. Oznacza kompletne załamanie funkcjonowania systemu finansowego jako całości (instytucji i rynków finansowych), przejawiające się w niezdolności do realizowania jego podstawowych zadań (w tym przede wszystkim pośredniczenia w gromadzeniu i alokacji oszczędności) oraz wywierające bardzo niekorzystny i długotrwały wpływ na gospodarkę. Do kryzysu systemu finansowego najczęściej dochodzi w wyniku rozległego kryzysu bankowego, który swym zasięgiem obejmuje dużą liczbę ważnych systemowo banków, co destabilizuje funkcjonowanie całego systemu finansowego. Kryzys systemowy może być również następstwem kryzysu walutowego, jeśli ten ostatni wywoła poważne zakłócenia w funkcjonowaniu krajowego systemu płatniczego.

Kraje regionu Europy Środkowo-wschodniej odczuły ostatni kryzys w trzech najważniejszych kwestiach gospodarczych, które spowodowały zahamowanie ich wzrostu gospodarczego:

- pierwsza dotyczyła załamania eksportu do krajów Europy Zachodniej,
- druga – ograniczenia inwestycji bezpośrednich przez wielkie międzynarodowe korporacje (to szczególnie boleśnie odczuły kraje regionu przyzwyczajone do znacznego napływu bezpośrednich inwestycji; według EBOR, napływ bezpośrednich inwestycji do Europy Środkowo-Wschodniej w 2009 roku zmniejszył się kilkakrotnie w stosunku do tego, ile wynosił w latach 2005–2008),
- trzecia to (tak samo jak w całym świecie) ograniczenie dostępu do kredytów i finansów prywatnych (skala zagrożenia poszczególnych państw zależna jest od wielkości zapotrzebowania na zewnętrzne pożyczki).

Globalny kryzys finansowy doprowadził do ożywienia dyskusji na temat roli międzynarodowych instytucji finansowych (MIF) w łagodzeniu jego następstw. Międzynarodowe instytucje finansowe zostały bowiem utworzone w celu rozwią-

zywania problemów związanych z brakiem dostatecznych środków niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania gospodarki światowej. Wśród ich funkcji wymienia się między innymi³:

- funkcję kredytodawcy skali globalnej i regionalnej;
- funkcję stabilizatora zróżnicowanego wzrostu gospodarczego;
- funkcję regulacyjno-opiniotwórczą i informacyjną w odniesieniu do sytuacji gospodarczej oraz mającą na celu stworzenie warunków niezbędnych do stabilizacji finansowej i gospodarczej krajów członkowskich.

3. MIĘDZYNARODOWY FUNDUSZ WALUTOWY

Międzynarodowy Fundusz Walutowy należy do instytucji, która ma ogromne znaczenie dla funkcjonowania międzynarodowego systemu walutowego, a za jego pośrednictwem – całej gospodarki światowej. Ma wpływ między innymi na tworzenie warunków niezbędnych do stabilizacji finansowej i gospodarczej krajów członkowskich oraz ram ułatwiających wymianę dóbr, usług i kapitału między nimi, a także na utrzymywanie względnej stabilności walut i wspieranie wzrostu gospodarczego⁴.

Węgry, w celu łagodzenia skutków globalnego kryzysu finansowego, w szczególności przywrócenia zaufania inwestorów do swej waluty i obligacji – zwróciły się o pomoc MFW w ostatnim kwartale 2008 roku. We wrześniu i październiku 2008 roku rynek finansowy na Węgrzech przeżywał gwałtowne spadki, albowiem zagraniczni inwestorzy wyzbywali się węgierskich aktywów w obawie o stan systemu bankowego tego kraju i o możliwości obsługi wielkiego zadłużenia zagranicznego. Wstępne porozumienie w sprawie pakietu ratunkowego Budapeszt zawarł z MFW i UE 26 października 2008. MFW, Unia Europejska i Bank Światowy uzgodniły, że zapewnią węgierskiemu rządowi ponad 25 mld dolarów pomocy na walkę z następstwami kryzysu finansowego. Na mocy tego porozumienia, MFW w ciągu siedemnastu miesięcy pożyczył Węgrom 11,22 mld SDR, Unia Europejska zapewniła kolejne 5,35 mld SDR, zaś Bank Światowy – 0,86 mld SDR. Był to pierwszy od początku kryzysu finansowego pakiet stabilizacyjny przyznany państwu członkowskiemu Unii Europejskiej.

Ukraina jest krajem, na który wybuch kryzysu finansowego miał bardzo duży wpływ. Praktycznie od samego początku kryzysu, kurs ukraińskiej waluty hrywny zaczął raptownie spadać. Narodowy Bank Ukrainy próbował ratować kurs, wydając na te interwencje ok. 3,3 mld SDR, ale bał się, że liczące nieco ponad 19,8 mld SDR rezerwy walutowe okażą się za małe. Poprosił o pomoc Międzynarodowy Fundusz Walutowy. Zarząd MFW 5 listopada 2008 roku zatwierdził

³ E. Ambukita, K. Munyama, *Międzynarodowe instytucje finansowe w Polsce w okresie transformacji*, Wydawnictwo WSZiK, Poznań 2002, s. 10–11.

⁴ J. R. Vreeland, *The IMF and Economic Development*, Cambridge University Press, Cambridge 2003.

Tabela 1. Finansowe wsparcie MFW krajów członkowskich w okresie globalnego kryzysu finansowego

Kraj	Program	Kwota udziałowa w MFW kraju członkowskiego w mld SDR	Kwota udzielonego kredytu w mld SDR	% udział kredytu w ogólnej kwocie udziałowej kraju w MFW
Węgry	Promesa Kredytowa <i>Stand-By Arrangement</i>	1,038	10,70	1030,79
Ukraina	Promesa Kredytowa <i>Stand-By Arrangement</i>	1,372	11,18	814,62
Rumunia	Promesa Kredytowa <i>Stand-By Arrangement</i>	1,030	11,44	1110,97
Islandia	Nadzwyczajny mechanizm finansowania ⁵	0,118	1,43	1212,84
Białoruś	Promesa Kredytowa <i>Stand-By Arrangement</i>	0,386	1,64	423,73
Łotwa	Promesa Kredytowa <i>Stand-By Arrangement</i>	0,127	1,64	1287,87
Serbia	Promesa Kredytowa <i>Stand-By Arrangement</i>	0,468	0,36	77,18
Pakistan	Promesa Kredytowa <i>Stand-By Arrangement</i>	1,034	5,18	500,91

Źródło: opracowanie własne.

udzielenie pomocy finansowej w wysokości ok. 10,89 mld SDR, aby pomóc władzom ukraińskim w przywróceniu stabilności finansowej i gospodarczej oraz wzmocnić zaufanie w czasie globalnego kryzysu finansowego. Jednak w zamian za pomoc MFW zażądał radykalnych reform, m.in.: likwidacji deficytu budżetowego, zmniejszenia inflacji, ograniczenia wydatków socjalnych oraz zaprzestania dopłat do gazu dostarczanego ludności i firmom.

W listopadzie 2008 roku Ukraina otrzymała 2,97 mld SDR w pierwszej transzy. Druga transza została wstrzymana w styczniu 2009 roku. Powodem był spór z władzami w Kijowie o wysokość deficytu budżetowego, politykę monetarną i reformę systemu bankowego. Głównym punktem spornym jest zbyt wysoki – zdaniem Funduszu – deficyt budżetowy. W tym czasie rząd ukraiński szukał innych niż MFW źródeł finansowania. Brał pod uwagę m.in. kredyt w Rosji. W tym czasie Moskwa chętnie udzielała kredytów krajom byłego ZSRR w zamian za ustępstwa polityczne.

Na początku kwietnia 2009 roku misja MFW wróciła do Kijowa na kolejne głosowanie w Radzie Najwyższej. Ostatecznie 17 kwietnia 2009 roku szefowa

⁵ Nadzwyczajny mechanizm finansowania jest to procedura pomagająca Funduszowi dostarczyć środki finansowe w krótkim odstępie czasu. Mechanizm ten był stosowany podczas kryzysu azjatyckiego na Filipinach, Tajlandii, Indonezji oraz Korei Południowej.

misji MFW na Ukrainie Ceyla Pazarbasioglu poinformowała o zawarciu porozumienia między Ukrainą a MFW w sprawie udostępnienia Kijowowi od maja 1,85 mld SDR, jako drugiej transzy kredytu przyznanego Ukrainie w ubiegłym roku w ramach pomocy finansowej.

Kolejnym krajem, który zwrócił się o pomoc do MFW była Rumunia. Ostateczna kwota, jaką Rumunia otrzymała od Międzynarodowego Funduszu Walutowego i Unii Europejskiej wynosi 17,6 mld SDR (MFW – 11,44 mld SDR, UE – 4,4 mld SDR). Środki te złagodziły wpływ kryzysu finansowego na rumuńską gospodarkę i docelowo mają ułatwić krajowi wejście do strefy euro.

Kroki do podjęcia decyzji o emisji SDR przez Radę Gubernatorów rozpoczęto już w latach 90-tych. Podczas kryzysu azjatyckiego i kolejne krajowe kryzysy finansowe⁶. Z brak kwalifikowanej większości 85% głosów, takiej decyzji nie udało się podjąć. Natomiast w celu łagodzenia skutków kryzysu w 2009 roku Rada Gubernatorów z rekomendacji Rady Dyrektorów MFW postanowiła większością głosów emitować i rozdysponować nowe SDR⁷. Suma do przydziału wyniosła 250 mld SDR. Każdy z 186 krajów członkowskich otrzymał kwotę proporcjonalną do jego udziału w MFW. Ten zabieg pozwolił każdemu krajowi członkowskiemu zwiększyć swoje rezerwy walutowe niezbędne w razie potrzeby.

4. EUROPEJSKI BANK INWESTYCYJNY

EBI jest długoterminowym bankiem kredytowym U.E. i udziela kredytów sektorom publicznym i prywatnym, głównie na cele realizacji projektów leżących w interesie zjednoczonej Europy. Głównym zadaniem banku jest przyczynianie się do integracji zrównoważonego i trwałego rozwoju, spójności gospodarczej i społecznej (głównie w państwach członkowskich). Dlatego EBI bardzo ściśle współpracuje z poszczególnymi komisjami Parlamentu Europejskiego.

EBI w celu niwelowania skutków światowego kryzysu finansowego i gospodarczego podjął kroki w kierunku stymulowania zatrudnienia, spójności międzyregionalnej i społecznej. Powołano do tego szereg programów pomocowych, szczególnie kierowanych do tych państw członkowskich UE, które poważnie ucierpiały (udzielanie preferencyjnych kredytów o łatwiejszym dostępie)⁸. W obliczu powstałego kryzysu EBI kierował swoje środki zaradcze przede wszystkim na tzw. „dziury” występujące na rynku kredytowym. Oznaczało to, iż bank udzielał pożyczek przedsiębiorcom, którym banki komercyjne odmówiły kredytów⁹. Istotną

⁶ Kryzys brazylijski z 1998 r., kryzys rosyjski z 1999–2001, kryzys argentyński z 2002–2003.

⁷ Warunki i zasady zob. w: M. Mussa, J. M. Broughton, P. Isard, *The Future of the SDR In Light of Changes In the International Financial System*, IMF Washington D.C. 1996, s. 192–196.

⁸ Materiały Komisji Kontroli Budżetowej – projekt sprawozdania -Tomas Deutsch, 2009, s. 5–6.

⁹ Rozmowa z Martą Gajęcką, wiceprezes EBI, Maciej Samcik, „Gazeta Wyborcza” z dnia 20.12.2008 r.

rolę EBI odgrywa, wspierając małe i średnie przedsiębiorstwa, które przeprowadzają 99% transakcji i interesów w Unii Europejskiej i zatrudniają 100 milionów osób. Są one potężnym „motorem” europejskiej gospodarki¹⁰.

Do głównych celów dotyczące zwalczania kryzysu poprzez EBI należy ówczesnie zwiększanie zasobów finansowych dla realizacji interesów rozwojowych gospodarek poszczególnych państw członkowskich, zachowując przy tym bardzo korzystne warunki kredytowe. Bank rozwinął nowe instrumenty finansowe dotyczące podziału ryzyka finansowania, uprościł procedury udzielania kredytów, przyspieszył wdrażanie powziętych projektów w tych państwach Unii, w których kryzys światowy najbardziej nadszarpał gospodarkę¹¹.

Wymienione działania EBI wobec kryzysu światowego mają na celu złagodzić jego negatywny wpływ (niszczący), zwłaszcza odczuwalny przez firmy prowadzące szerokie inwestycje (oznacza to zasilanie gospodarki). Bank nie rozgranicza kwot, jakie mogą przysługiwać danemu krajowi należącemu do wspólnoty. Każdy złożony i dobrze przemyślany a przede wszystkim budujący i rozwijający sytuację danego państwa projekt ma szansę na wsparcie finansowe¹². Jedyne ograniczenie dotyczy nowoprzyjętych krajów członkowskich, które mogą uzyskać na realizację projektów wyłącznie określony procent finansowania powziętych inwestycji, wynoszących maksymalnie 45% środków zaradczych¹³. Bardzo ważną kwestią dla pobudzenia zrujnowanych gospodarek jest ułatwienie dostępu do środków finansowych wcześniej już wymienionym małym i średnim przedsiębiorcom. Dotyczy to zwłaszcza finansowania infrastruktury tj. drogi, mosty, koleje oraz projektów dotyczących tak ważnych problemów tj. ochrony środowiska, innowacji i badań naukowych. Mają one na celu osiągnięcie priorytetu: niskiej emisji zanieczyszczeń, stosunkowo małych kosztów utrzymania itp. itd. Przedsiębiorstwa podejmujące się właśnie takich działań dot. tego typu inwestycji, mogą skorzystać z uproszczonych procedur otrzymywania tejże pomocy, tak aby w całości finansować swoje projekty wyłącznie ze środków EBI.

5. EUROPEJSKI BANK ODBUDOWY I ROZWOJU

Głównym celem¹⁴, dla którego utworzono ten bank, była pomoc finansowa rozwiniętych państw Zachodu na rzecz państw Europy Środkowej i Wschodniej

¹⁰ Materiały Komisji kontroli Budżetowej – projekt sprawozdania – Tomas Deutsch, 2009, s. 8.

¹¹ Tamże, s. 10.

¹² Rozmowa z M. Gajęcka, wiceprezes EBI, dz. cyt.

¹³ Tamże.

¹⁴ Ponadto w literaturze można znaleźć cele banku, którymi są min. wspieranie dążeń do długofalowego i zrównoważonego wzrostu wymiany międzynarodowej i utrzymania równowagi bilansów płatniczych, udzielanie pożyczek z innych źródeł międzynarodowych na finansowanie niezbędnych inwestycji, przeprowadzanie operacji finansowych w taki sposób, aby w krajach otrzymujących pożyczki były uwzględniane konsekwencje ekonomiczne inwestycji zagranicznych jak

w ich procesie transformacji systemowych przez udzielanie kredytów i gwarancji, inwestycji kapitałowych oraz współpracę techniczną. Warunkiem udzielenia pomocy jest rozwój demokracji i poszanowanie praw człowieka w tych państwach. Kredyty EBOR¹⁵ są udzielane zarówno rządowi na wskazane projekty (zwłaszcza na budowę infrastruktury, restrukturyzację sektorów gospodarczych i przekształceń własnościowych), jak i podmiotom prywatnym¹⁶. W celu osiągnięcia w długim okresie swego celu polegającego na popieraniu przechodzenia krajów Europy Środkowej i Wschodniej w kierunku otwartej gospodarki rynkowej oraz promowania prywatnej i przedsiębiorczej inicjatywy EBOR pomaga w realizowaniu strukturalnych i sektorowych reform gospodarczych, w tym demonopolizacji, decentralizacji i prywatyzacji, poprzez różnego rodzaju działania.

EBOR prowadzi również aktywną działalność w sferze udzielania gwarancji oraz poręczeń. Działania te zorientowane są na umożliwienie przedsiębiorstwom uzyskania środków finansowych od innych niż EBOR instytucji. EBOR swoją działalność gwarancyjną skoncentrował przede wszystkim na gwarantowaniu wiarygodności¹⁷.

Odpowiedzią EBOR na wpływ globalnego kryzysu finansowego na gospodarkę krajów Europy Wschodniej był wzrost planowanych inwestycji. Bank zainwestował w 2009 roku rekordową kwotę 7 mld euro w państwach byłego bloku sowieckiego, aby walczyć z kryzysem gospodarczym (podczas gdy w 2008 roku była to kwota rzędu 5,1 mld euro).

W 2010 roku EBOR postawił sobie za cel finansowanie ożywienia w państwach swego działania. Wyciągając wnioski z kryzysu finansowego w latach 2007–2009, wspiera rozwój krajowych i regionalnych rynków kapitałowych, zmniejszając w ten sposób zależność od pożyczek w obcych walutach. Kraje z dużymi długami w zagranicznych walutach okazały się w 2009 r. najmniej odporne na kryzys¹⁸.

6. PODSUMOWANIE

Ostatni globalny kryzys pokazał, że skuteczna walka z jego skutkami nie może toczyć się bez udziału międzynarodowych instytucji finansowych. Ich

---

również rozwój lokalnych (krajowych) przedsiębiorstw przez dostarczanie im środków finansowych pochodzenia zagranicznego.

¹⁵ Zob. E. Latoszek, M. Proczek, *Organizacje międzynarodowe, Założenia, cele, działalność*, Dom wydawniczy Elipsa, Warszawa 2001, s. 234.

¹⁶ E. Jantoń-Drozdowska, *Międzynarodowe stosunki gospodarcze*, Przedsiębiorstwo Wydawnicze – Władysław Rozwadowski, Poznań 2004, s. 164.

¹⁷ Por. K. Munyama, *Międzynarodowe instytucje finansowe w świetle wejścia Polski do Unii Europejskiej*, [w:] *Finanse i bankowość a wejście Polski do Unii Europejskiej*, Wyd. SGH, Warszawa-Pułtusk 1999, s. 360.

¹⁸ Z szerszego wsparcia EBOR korzystają również przedsiębiorstwa. Bank dąży do zwiększenia roli sektora prywatnego wszędzie tam, gdzie sektor prywatny jest w stanie zrobić rzeczy lepiej, taniej i solidniej niż sektor publiczny, chociażby partnerstwo publiczno-prywatne przy rozbudowie infrastruktury.

udział w procesie przezwyciężania skutków kryzysu okazał się niezbędny. Stały się one znaczącym na rynku kredytodawcą. Funkcjonowanie międzynarodowych instytucji finansowych w warunkach globalizacji rynków finansowych wymaga od nich zabezpieczenia odpowiedniego zaplecza finansowego możliwego do uruchomienia, gdy kraj członkowski znajdzie się w sytuacji kryzysowej. Konieczne jest przygotowanie takich zasad i procedur postępowania, które pozwoliłyby na szybkie rozpoznanie sytuacji oraz podjęcie przez MIF kroków mających na celu rozwiązanie występujących w danym kraju problemów.

BIBLIOGRAFIA

- Ambukita E., Munyama K., *Międzynarodowe instytucje finansowe w Polsce w okresie transformacji*, Wydawnictwo WSZiK, Poznań 2002.
- Dornbusch R., Goldfajn I., Valdes R. O., *Currency Crises and Collapses*, Brookings Papers on Economic Activity: 2 Brookings Institution, Washington D.C. 1995.
- Jantóń – Drozdowska E., *Międzynarodowe stosunki gospodarcze*, Przedsiębiorstwo Wydawnicze-Władysław Rozwadowski, Poznań 2004.
- Latoszek E., Proczek M., *Organizacje międzynarodowe, Założenia, cele, działalność*, Dom Wydawniczy Elipsa. Warszawa 2001.
- Materiały Komisji Kontroli Budżetowej – projekt sprawozdania – Tomas Deutsch, 2009.
- Munyama K., *Europejski Bank Odbudowy I Rozwoju w warunkach globalnego kryzysu finansowego*, [w:] *Finanse 2009 – Teoria i praktyka, Bankowość, Zeszyty naukowe* Nr 548, Wyd. Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2009.
- Munyama K., *Międzynarodowe instytucje finansowe w świetle wejścia polski do Unii Europejskiej* [w:] *Finanse i bankowość a wejście Polski do Unii Europejskiej*, Wyd. SGH, Warszawa-Pułtusk 1999.
- Mussa M., Broughton J. M., Isard P., *The Future of the SDR In Light of Changes In the International Financial System*, IMF Washington D.C. 1996.
- Rozmowa z Martą Gajęcka, wiceprezes EBI, Maciej Samcik, „Gazeta Wyborcza” z dnia 20.12.2008.
- Vreeland J. R., *The IMF and Economic Development*, Cambridge University Press, Cambridge 2003.

SELECTED INTERNATIONAL FINANCIAL INSTITUTIONS IN A GLOBAL FINANCIAL CRISIS

Summary: The aim of this paper is to draw attention to the participation of international financial institutions in mitigating the effects of global financial crisis and the present actions taken by the International Monetary Fund (IMF), European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) and European Investment Bank (EIB) in this direction. The study is based on World Development Index data and the annual reports of individual institutions. The main conclusions of this study are: First, the IMF, EBRD and EIB increased the amount

of resources devoted to combating the crisis of 2007–2009. Second, the EBRD and the EIB allocated more resources to highly sensitive sectors in as far the crisis is concerned in European Union countries. Third, the Board of Governors of the IMF finally agreed on a new allocation of SDRs in order to increase the reserve currency of all member countries during the crisis, which mitigates the negative effects of this phenomenon.

Keywords: IMF, EBRD, EIB, financial crisis.

*Dr Killion Munyama
Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
Katedra Bankowości
Al. Niepodległości 10
60-875 Poznań
k.munyama@gmail.com*